

Tekst i zdjęcia:

Jakub Nowak

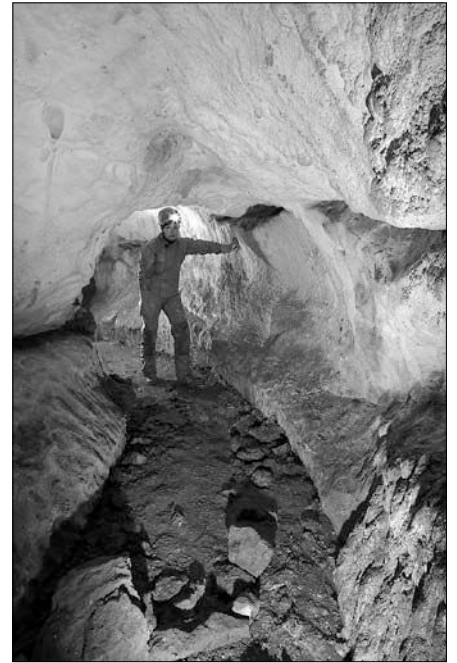
Kamienne Mleko

Tytułowa jaskinia nie miała szczęścia do dokumentacji, być może wynika to z jej charakteru – w większości jest ciasna i mokra. Jej odkrywcy (1933 r.) – Stefan Zwoliński, Jerzy Zahorski i Kazimierz Niechaj pozostawili tylko szkic w ocalonym pamiętniku. Pierwszy plan opublikował Kazimierz Kowalski dwadzieścia lat później. Wykonane przez zespół studentów geografii z Zakładu Geomorfologii Instytutu Badań Czwartorzędowego UAM w Poznaniu, pod kierownictwem Z. Zwolińskiego w 1980 roku poprawki do tego planu, nie zostały opublikowane, a w Jaskiniach Tatrzańskiego Parku Narodowego (1991 r.) zamieszczono nieak-

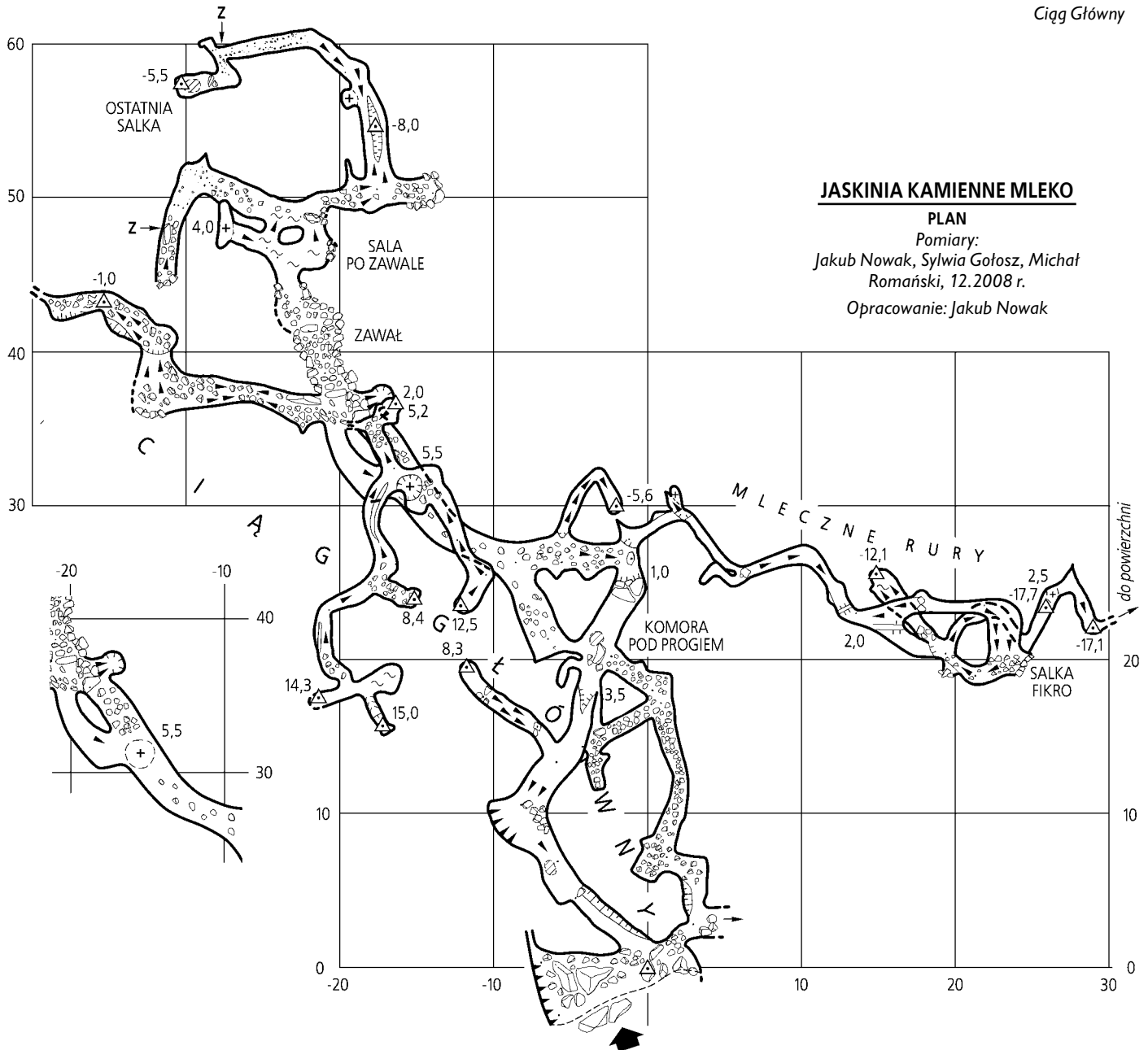
tualny plan Kowalskiego. Jednocześnie zamieszczono tam opis i szkicowy plan Jaskini w Bobrowcu, która jest opisem Kamiennego Mleka.

Wysokość: ok. 1096 m n.p.m.
Wysokość nad dnem doliny: ok. 70 m
Długość: 390 m
Deniwelacja: 32,7 (+15,0; -17,7)

Opis: Otwór tworzy obszerny okap, spod którego w głąb prowadzą dwa, ciasne korytarze. Lewy, zachodni, szczelinowy po kilku metrach wprowadza do salki z kałużą. Dalej korytarz staje się obszerniejszy, wznosi się i skręca na NE. W prawo, na NW prowadzi ciasny korytarzyk z kominem wprowadzającym na + 8,3 m. Spod komina Ciąg Główny po kilku metrach obrywa się 3,5-metrowym progiem sprowadzającym do Komory pod Progiem. Wstecz znajduje się bardzo ciasne obejście tego progu i krótkie odgałęzienie. Z sali na SE i S prowadzi

Ciąg Główny

JASKINIA KAMIENNE MLEKO

PLAN

Pomiary:
Jakub Nowak, Sylwia Gołosz, Michał
Romański, 12.2008 r.

Opracowanie: Jakub Nowak

korytarz powstały na poprzecznych szczelinach. Jedna z nich łączy się z obejściem progu, a ciąg ten kończy się drugim otworem, pod okapem wejściowym.

Z Komory pod Progiem w lewo, wstecz prowadzi krótka odnoga, natomiast Ciąg Główny prowadzi na SE i za metrowym progiem stajemy w salce, na kolejnym rozwidleniu. Stąd Ciąg Główny skręca na W. Po kilku metrach, na N opada ciasna, ślepa

rura. Po dalszych dwóch metrach w prawo odchodzi korytarz będący kolejnym, niskim odgałęzieniem Komory pod Progiem, natomiast obszerny korytarz prowadzi na NW. Po 10 m mijamy komin do górnego piętra, po dalszych kilku skręcamy na W. W lewo skręca odnoga sprowadzająca pod komin, w prawo na N znajduje się zawalisko, a Ciąg Główny prowadzi dalej na W. Po kilkunastu metrach opada szczeliną na N, skręca na NW do błotnego syfonu, za którym po 3 m szczelina zamyka się.

Wracamy do zawaliska. Po jego przejściu ok. 10 m na N schodzimy do niskiej, szerokiej Sali po Zawale. Na jej początku w lewo prowadzi rura zakończona 4-metrowym kominem. Niżej na W niski korytarz dochodzi do poprzecznej szczeliny, którą za zaciskiem zamyka zawalisko. Na tym samym poziomie, na E opada rura do kolejnej poprzecznej szczeliny. Jej dno znajduje się 8 m poniżej otworu, a kontynuacja wznosi się ciasną rurą i skręca na W.

Po kilkunastu metrach, za zaciskiem znajduje się Ostatnia Salka – rozszerzenie z niewielką kałużą.

Wracamy pod komin.

Wspinamy się nim 5,5 m i stajemy na rozdrożu. Najkrótsza odnoga opada na NW. Druga, przez próg wznosi się ciasną szczeliną na SE, skręca na SW i na poziomie +12 m staje się zbyt ciasna. Trzeci, najdłuższy ciąg znad kominu wznosi się ciasnym meandrem na S i SW do rozwidlenia. Najwyższa odnoga – pionowa szczelina osiąga poziom +15,0 m.

Komin nad Ciągłem Głównym

Korytarz przed Ostatnią Salką

Wracamy do rozwidlenia za Sałą pod Progiem. Przez niewielki próg schodzimy do ciasnej rury i wchodzimy do poprzecznej szczeliny. Za nią stajemy nad pochyłym progiem. W prawo na W opada ciasna, krótka rura. Na E obszerniejszy ciąg (Mleczne Rury) po kilku zakrętach sprowadza do rozwidlenia pod 2-metrowym progiem. Za nim stroma rura opada podciętym progiem do drugiego w tym ciągu rozwidlenia. W lewo na NW opada syfonalny ciąg do poziomu -12 m. Z rozwidlenia, na wprost kręta, ciasna rura opada do poprzecznej szczeliny (-17,7 m). Stąd wspinamy się 2,5 m do przewinięcia, za którym krótki korytarzyk opada do połączenia z powierzchnią (przewiew). Wracamy do drugiego rozwidlenia. W prawo wznosi się niski korytarz wprowadzający do pochyłej Salki Fikro. Wspinając się nią dostajemy się do poprzecznej, mlecznej szczeliny prowadzącej na W. Po jej strawersowaniu i zejściu niewielkiego progu stajemy na rozwidleniu pod wspomnianym, 2-metrowym progiem.

Do opisu zamieszczonego w Jaskiniach TPN dodam, że Sala po Zawale powstała prawdopodobnie na granicy wapienia i łupków. W jaskini występuje kilka stałych kałuż. Przewiew występuje na końcu Mlecznych Rur i między otworami, jaskinia wymarza do Komory pod Progiem. Wieloletni monitoring nietoperzy Krzysztofa Piksy i niżej podpisane wykazały zimowanie następujących gatunków: nocek duży *Myotis myotis*, nocek Natterera *M. nattereri*, nocek wąsatek/Brandta *M. mystacinus/brandtii*, nocek rudy *M. daubentonii*, gacek brunatny *Plecotus auritus*. W Ostatniej Salce znaleziono kości nietoperzy.

Historia poznania: Jaskinię odkryli S. Zwoliński, J. Zahorski i K. Niechaj 14. 06. 1933 r. Wtedy Zwoliński i Zahorski zwiędzili Ciąg Główny. W latach 1950-51 K. Kowalski i W. Danowski odkryli Mleczne Rury i górny ciąg powyżej kominu. Brak informacji o odkrywcach ciągów za Zawalem – Kowalski zapewne ich nie znał. Salkę Fikro i jej kontynuację odkryli J. Nowak i Rafał Suski 11. 2005 r. Ostatnią Salkę odkrył J. Nowak 12. 2007 r. Podczas odwiedzin poprzedzających pomiary J. Nowak, Joanna Nowak, Marcin Grych i Katarzyna Puchowska poznali końcówkę Ciągu Głównego i inne krótkie odnogi.

Pomiary wykonali J. Nowak, Michał Romański i Sylwia Gołosz 12. 2008 r.

Plan J. Nowak. □

Literatura:

- Grodzicki J. 1991. Jaskinie Doliny Chochołowskiej i dolinek reglowych. Jaskinie TPN. 200 ss.
- Kowalski K. 1953. Jaskinie Polski II. Państwowe Muz. Archeol. Warszawa. 186 ss.
- Nowak, J. 2008. Z archiwum „J” cz. III. Jaskinie 53: 7.
- Zwoliński S. 1993. Notatki z wypraw grotowych. Wiercica. Warszawa. 136 ss.

